NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 13. maja 1854. *List 38.*

Véliki zbor c. k. krajnske kmetijske družbe.

(Dalje.)

Tretji oddelk pomenkov je bilo vse to, česar so podružnice in posamezni družbeniki želeli, zboru v posvèt in sklep predložiti ali mu le na znanje dati. Bile so pa sledeče rečí tega zapopadka:

Gospod Koren, predstojnik Planinske podružnice, je zboru nasvetoval: naj bi kmetijska družba prosila, da pri obravnavi tistih servitutov, kteri v gojzdih zadevajo lés, pašo in druge gojzdne pripridelke, in ktere pravice imajo vsled naj višjega ces. patenta od 5. julia 1853 kmali v obravnavo priti, naj bi visoka vlada uredoma (ex officio) postavila zastopnike za tiste, ki imajo pravico se posluževati gojzdnega lesa, paše ali druzih gojzdnih pridelkov, ker veči del vpravičenih nima v teh zadevah potrebne vednosti, da bi žamogli sami svoje pravíce zagovarjati in so tudi dostikrat preokorni potrebne izvedenja dajati. — Sklep zbora je bil: ta predlog glavnemu odboru prepustiti: ali naj se predloží vladi le kot posamna reč za okrajno Planinsko podružnico, ali kot občinska zadeva.

Gospod Trenc, predstojnik podružnice Kostanjevško-Kerške, je zboru svèt predložil: naj bi se napravila družba za vpeljanje toliko koristne drênaže na Krajnskem, in sicer tako, da namen te družbe naj bo: dnarno zalogo napraviti, iz ktere bi nepremožni posestniki, ki želijo svoje zemljiša drênažiti, za drênažo potrebni dnar na pósodo dobivali, dolg pa bi se potem na drenaženo zemljiše vpisal (intabuliral), dokler se v postavljenih obrokih (brištih) ne izplača. Na to vížo bi se pomagalo manj premožnim kmetom, ki želé svoje mokre zemljišča po drênaži zboljšati.

Dr. Bleiweis je, naznanivši zboru ta predlog, besedo poprijel in poterdil veliko dobroto takih družb, ktere so tudi na Angležkem tako osnovane, da družbiniki vložijo po 250 fl. za eno delnico (akcijo); nabrani dnar, kterega oskerbuje izvoljeni odbor, se posojuje drênažnikom, in je tako naložen v ti družbi, da vlastniku nese po 4 ali 5 od sto na leto. Če ravno je korist take družbe očitna, je rekel dr. Bleiweis, in zahvalo zasluži, da je gosp. Trenc tudi za naše kraje to misel sprožil, bi utegnila vendar zdaj še pri nas prezgodnja biti. Kjer koli se kakošna nova reč vpelje, jo morajo premožniši posestniki vpeljati, ki ne iščejo dnarja na pósodo; od malih nepremožnih kmetov ne smemo pričakovati, da bi se nove rečí popred poprijeli, dokler z lastnimi očmí ne vidijo, da je res dobra; izgledi še le spodbadajo k posnemanju. Še le potem tedaj, ko se bo drênaža tudi pri nas tako, kakor povsod drugod, razširila, bo prišel čas za omenjeno družbo. — Na to je gospod odbornik Ambrož besedo poprijel in rekel, da po njegovi misli naj bi se ne odlašala naprava omenjenega družtva, ker koristnost drênaže je že tako gotova, da ni treba, da bi še le od nas poterjena bila, in ker se je nadjati, da bi marsikdo svoje močirne zemljišča rad drênažiti dal, ako bi imel dnarja zato, je nasvetoval zboru: naj kmetijska družba brez odlašanja prosi sl. deželno poglavarstvo, da bi dovoliti blagovolilo priprave za osnovo omenjene družbe. Na to je gosp. dvorni svetovavec grof Hohenwart, kot namestnik gosp. deželnega poglavarja, besedo poprijel rekoč: da on v imenu gosp. deželnega poglavarja brez vložbe ravno imenovane prošnje kmetijski družbi dovoli, osnove omenjenega družtva se lotiti, ako zbor sklene vpeljavo takega družtva, in kadar je osnova gotova, naj jo predloží odbor sl. deželnemu poglavarstvu. — Zbor je sklenil: naj se skusi vpeljava nasvetovane družbe, in je spodobno zahvalil gospoda grofa za blagovoljno dovoljenje osnovavnega pričetja.

Gospod prošt Arko, predstojnik podružnice Novomeške, je prošnjo vložil: da kmetijska družba podeli podružnici kmetijskih bukev in kmetijskega orodja. Sklep zbora je bil: naj se ji pošlje 50 iztisov Pircovega „vertnarja“ in 50 iztisov „murvo- in sviloreje“. Burgarjevo sejavnico za koruzo ji bo odbor za poskušnjo prihodnje leto tudi poslal

Gosp. Bevk, predstojnik Ložke podružnice je predložil sledeče nasvete:

„Naj bi, ker vse priporočila, vse prošnje in izgledi, da bi se ljudjé sadjoreje bolj poprijeli, premalo izdajo, nečimernim posestnikom vlada zapovedala sadno drevje saditi in ga pridno gleštati, in naj bi se tisti nasveti, ki so bili v 61. listu od leta 1852 v „Novícah“ zastran ženinov razloženi, na poti postave izpeljevali. — Zbor je enoglasno spoznal, da bi res treba bilo nemarne gospodarje k lastnemu pridu siliti, ali vendar po poti postav se kmetovavci ne morejo siliti, če jih njih lastni dobiček ne sili. Omenjeno je bilo pri ti priliki, da za sadjorejo so že nastopili veseliši časi, ker se zdaj v mnozih krajih že mladína v šolah podučuje v sadjoreji in večína duhovnih gospodov po deželi in tudi mnogi učitelji spodbadajo k pridni sadjoreji in sami dajejo lepe izglede. V malo letih bo vse drugač tudi pri nas, ker se je že več let prav veselo vnela ljubezen do koristne sadjoreje.

Drugi predlog te podružnice je bil: naj bi se mlinarji primorali, da bi mlevšino jemali po postavi, ne pa kakor sami hočejo, ker zlasti sedanji čas, ko je žito že samo po sebi tako drago, se še bolj podražuje vsakemu gospodarju, kadar ga v mlin mleti dá, in zoper postavo premalo iz mlina dobiva, ker si mlinar preobilno mlevšino jemlje. — Sklep o tem predlogu je bil: naj se sl. deželno poglavarstvo prosi, da se c. k. mlinarska postava od leta 1814 mlinarjem vnovič razglasi in potem pa ostro pazi, da se zvesto ravnajo po zapovedi. Gosp. grof Hohenwart je rekel, da bo deželno poglavarstvo to rado storilo, ker take samopašnosti

ne more vlada terpeti; le čudno je to — je rekel — da ljudje godernjajo od vsih strani čez mlinarje, da jemljejo preobilno mlevšino, čez mesarje in peke, da je vaga premajhna, — da bi pa tak, ki se poškodovanega misli, šel in tožil pri gosposki, kadar se mu kaj tacega primeri, tega pa ni slišati, in to ravno je vzrok, da se take napake ne odpravijo.

Predlog zastran živinske solí je bil s tem rešen, da je ni ravno treba v Ljubljani po 4 fl. kupovati, ampak, komur bolj kaže, jo zamore kupiti po 2 fl. 20 kr. v Pirani ali Kopru v Istrii; prosto iz morja se pa ne more nikjer dobivati, ker sol spada med samostèržtva cesarske.

Zastran nadlog, ki jih delajo večkratne povodnje v Ložki dolini, se bo podružnici nasvetovalo, da naj, ker ta zadeva je le soseskina zadeva, se Ložka podružnica združi s Planinsko, ktera se ravno pripravlja milostljivemu cesarju prošnjo predložiti, da bi se na kakošno vižo s pripomočjo visoke vlade odpravili vzroki teh povodinj, ki na Notrajnskem toliko škodo delajo.

(Dalje sledí.)

Premišljevanje
narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Luna.

Luna je svet na nebu, ki se naši zemlji s soncom vred prav dobrotljiva skazuje. In ko bi tudi sama na sebi prevdarjanja vredna ne bila, bi zaslužila vendar zastran velicih korist, ki jih naša zemlja od nje dobiva, vso našo pazljivost. Že z golimi očmí zapazimo lahko vse prikazni na luni. Temen svet je, in njegova razsvetljena stran je vselej proti soncu obernjena. Da je temen svet okrogle podobe, ki svetlobo od sonca dobiva, nas to lahko prepriča, da se njegova svetloba množí in manjša. Vertí se okrog zemlje in doverší svoj tek v 27 dnéh in nekoliko urah. — Kar pa na luni z golimi očmí lahko vidimo, ni ravno najvažniše — mnogo važnišega se je s pomočjo daljnogledov in natanjčnih obračunov znajdilo. Koliko hvale smo dolžni možém, ki so se, naše znanosti pomnožiti in čast vsigamogočnega Stvarnika med ljudmí razširiti, s takim preiskovanjem trudili, po kterem smo v stanu si naj visokejše zapopadke o nebnih svetih zadobiti! Iz njih težavnega ogledovanja vémo sedaj, da je luna, ki ji iz nevednosti velikost kakošne sklede dajamo, v primeri z zemljo znamenite velikosti. Poveršje lune znese skoraj 663.042 štirjaških milj, in je tedaj le štirnajstkrat manjše, ko poveršje zemlje. — Dasiravno je med vsimi planeti naši zemlji naj bliže, je vendar 50.000 milj dalječ od nje. — Na poveršju mesca se kažejo razne lise, ki se tudi z golimi očmí lahko vidijo. Nektere so blede in temne, nektere pa svetle, kakor več ali manj svetlobe nazaj mečejo. Svetlejše lise niso najberže nič druzega ko hribi, ki svojo visokost s senco kažejo, ki jo vedno od sonca proč delajo. In manj razsvetljeni kraji so znabiti morja, ki po svoji naravi veči del žarkov skozi se puščajo in jih le malo nazaj mečejo.

Te zapazke, zoper ktere se ne dá nič pametnega ugovarjati, nam ne kažejo lune tako majhne, kakor nekteri mislimo. Marveč nam velikost, daljnost in vsa narava tega sveta na nebu nov dokaz nezmerne mogočnosti in modrosti našega Stvarnika lahko v roke podá. Al kaj, da bi ne imel toliki planet, ko je luna, nobenega druzega namena, ko da nekoliko nočí našo zemljo razsvetljuje? Kaj — da bi bil Bog ta svet, ki je naši zemlji tako močno podoben, in ki je najberže iz enake snove ko naša zemeljska krogla, le zato vstvaril, da bi odtok in pritok morja na zemlji pospeševal in prebivavcem zemlje še nektere nam neznane koristi napravljal? Kaj — da bi poveršje kakšnega sveta, ki nekoliko milionov štirjaških milj znese, prazno in brez živih stvarí bilo? Kaj — da bi bil neskončni Bog ta prostor pust in prazen pustil? V resnici, to bi se z modrostjo in dobrotljivostjo božjo nikakor ne skladalo!

Ker pa to spoznanje še ni dognano, ostanimo le pri koristi, ki jo luna naši zemlji delí. Kako očitno se razodeva modra previdnost božja za človeka! Temu svetu je Bog tek tako blizo okrog zemlje določil, da ji sam več svitlobe daja, ko vse nepremične zvezde skup. S tem je ne le naše veselje, temuč tudi naše vgodnosti pomnožil, ker nam mesečna svetloba na naših potih in pri naših opravilih prav koristno streže. In v koliki zmoti bi bili gledé letnega računa, ko bi nas ne bile spremembe lune, ki se tako redoma godé, čas vrediti in preračuniti naučile? Računi učenih nas sicer truda oprostijo, da nam ni treba zavolj tega lune in njegovih sprememb ogledovati. Al brez ogledovanja luninega teka bi bile vse koristi koledarjev nemogoče.

Zgodovinske pisma.

Tretje pismo.

Odlomek krajnsko-slovenske povestnice.

Krajna, to je, dežela od Soče do Save, je bila ob časih Julija Cesarja vsa rimska; on je bil čez krajnske planine ali čez Kraj cesto napravil. Pozneje (452 po Krist.) je Atila s svojimi silnimi vlaki tod hodil, razdjal Emono in Oglej. Ko so bili leta 452 Atilovi sinovi preobladani, so se Sarmatje Limigantes (Lemki) in Cemanderi, oboji slovenskega rodú, in nekteri Huni pri Mariboru (Castrum Martena) z dovoljenjem izhodnjerimskih cesarjev poselili.

Iz teh naselitev bi se utegnila kaka dušna ali telesna posebnost štajarskih Slovencov razložiti? Leta 624 po Krist. — tako govorí Fredegar (c. 48.) — so se bili Slovenci zoper Obre (Avare) s perimkom Hune in zoper njih kralja Gagana spuntali, kar je bilo tako prišlo: Vindi ali Slovenci so že od nekdaj Hunom kot vojaki služili. Ko so se Slovenci vojskovali, so Huni v stajah zbrani čakali. Če so Slovenci premagali, niso Huni imeli nič opraviti. Če so bili pa Slovenci premagani, so jim Huni k zmagi pomagali. Verh tega so Huni vsako zimo h Slovencom zahajali, njih žene in hčere po sili jemali. Zraven druzih odertij so jim morali Slovenci tudi harač plačevati. Hunski sinovi od Slovenk rojeni niso mogli nič več tacih hudobij in odertij prenašati, pokazali so torej, da kerv ni voda, in zoper hunsko rogoviljenje (saj gospodarstvo se ne more imenovati) so se bili spuntali.

Ko so se bili z vojsko nad Hune vzdvignili, je šel kupec Samo ž njimi. Slovenci viditi, da je serčen in umen vojščak, so si ga kralja izvolili, in 35 let je on srečno kraljeval. Ko je bilo zapadno-rimsko cesarstvo (476) razpadlo, se je bil Teodorik ostgotški kralj polastil (okoli leta 489) Dalmacije, Norika, Krajne. Njegovi nasprotniki pri lastenji rimskih dežel so bili frankovski kralji, kteri so si jako prizadevali svojo oblast razširjati. Ob tej priložnosti so se lahko med Donavo in med jadranskim morjem stanujoče ljudstva povzdvigovale in tudi širile. Med temi so bili Bojoari, Huni in Slovenći. Slovenci so stanovali ob obéh straném Drave pri Mariboru in ob obéh straném Save, to je, na Štajarskem okoli Celja, na Krajnskem in nekoliko tudi na Horvaškem. Huni so pa bivali ob Muri in Rabi v druzem kraji Štajarskega. Ko je Teodorik Italijo stiskal, mu za Norik ni bilo toliko mar, da so se mu bili li tu-

kajšnji narodi v varstvo podvergli. On jim je še pomagal, da so svoje selišča po rimskih pustotah razširjali. Tako so bili Huni spodnjo Austrijo, Slovenci ali Krajni pa Goratan pridobili. Kar je bilo sicer ljudstev, ki so noriški (to je, slovenski) in nemški govorile, so se bile začele Bojoari imenovati, ker jim je bila ušeč nekdanja imenitnost Bojev, in ker so bili še semtertje kaki ostanki tega ljudstva, in ker je bil njih voditelj en Bojoar, ter so se tako polastili noriških dežel in Vindoličja. Požencan.

Slovanski popotnik.

* Lepo nemško knjižico „das Vaterunser und die zehn Gebote, ausgelegt von Alban Stolc“ je slavnoznani gosp. Oliban pod naslovom: „Očenaš in deset božjih zapoved“ poslovenil. To delo se ravno pri g. Blazniku tiska, ter bo prišlo kmali na svitlo. Rêči smemo, da bojo ljudje z veseljem po ti knjižici segli, ki ni kakošno navadno delce, ampak je skozi in skozi posebno izverstno, česar se naši bravci sami iz dvéh sostavkov prepričati zamorejo, ki sta natisnjena v letošnjih „Drobtincah“ za poskušnjo, str. 210 in 216. Celo delce bo 12 pol v 12erki obseglo.

* J. Korsak je prestavil v poljsko Dantovo „divina Comedia“.

* Nek neimenovan pesnik poljski prestavlja serbske narodne pesmi Vuka St. Karadčiča.

* „Zorja Galicka“ piše, da je matica rusinska sklenila, izdajati v posebnih zvezkih sostavke zadevajoče zgodovino Galicije pod naslovom: Gališki zgodovinski zbornik, izdavan od gališko-ruske matice.

* Iz Kotora se piše v „serbski dnevnik“, da ondi ruski polkovnik Kovalevsky spisuje življenjopis rajnkega vladika Cernogorskega. — Dalej piše „serbski dnevnik“, da v Kotoru slovanska čitavnica od dné do dné več prijatlov in podpornikov dobiva, ne samo iz mesta, ampak tudi iz sorodnih krajev. Med udi je ban Jelačič, patriarh Rajačič, general Kničanin in drugi imenitni možaki.

* Češki pisatelj Zap je izdal „Zemepis“ za tretji red nižjih realk. Ministerstvo nauka je priporočilo njegovo knjigo za šolo.

* V Peštu je prišel na svitlo slovnik madjarsko-slovaški in slovaško-madjarski; zložil ga je po navodu madjarske akademije Štefan Jančovič. Cena obéh delov znese 2 for.

* Ministerstvo Serbske knežije v Belogradu je razpisalo več mest za zdraviteljske okrožne službe (Keisärzte), v kterem izpisu pravi, da naj prositelj za tako službo pové: ali zna serbski ali kak drug slavensk jezik.

* V tiskarni Osolinski v Lvovu se tiska zgodovina naroda poljskega od najstarših časov noter do leta 1763 od H. Schmidta. Izhajala bo v posamnih zvezcih.

Serbske zdravice.

Po Vuku.

Pred vsem je opomniti, da napija navadno, kdor v gornjem čêlu mize sedí, in da od sramote ondi sesti ne smé, kdor napijati ne vé. Prijateljsko zdravico (tukaj na številu peto) napija domačin (hišni oče), pa jo nazdravi svojemu sinu ali bratu. Kadar kdo napija, nehajo vsi drugi govoriti in jesti, pa poslušajo; samo nekteri tam pa tam rêče na tihem polahki: „amen, da Bog dá!“ Ali: „amen, Bog te slišal!“

In takih zdravic je na številu sedem. Tù sledijo po redu:

1. V dobri čas od obeda.

„Vse z dobrim časom, pa mirom božjem, da pijemo v dobri čas od obeda, da se nameri dobri čas na obedu in po obedu našemu bratu domačinu in kdor je v njegovem poštenem domu!“

2. V bolji čas od obeda.

„Pili smo v dobri čas, zdaj pa bomo v bolji; dobri pomagali, bolji pa priskakali našemu bratu domačinu in kdor je na njegovem poštenem obedu“.

Po tej zdravici se napija v slavo božjo, pa po tem, ko duhovnik svoje končá, se napija, dokler vsi odkriti stojé:

3. V slavo božjo.

„Pili smo v dobri in bolji čas, zdaj pa bomo v prelepo slavo božjo. Da nam pomaga Bog in lepa slava božja! Kdorkoli v slavo božjo vstajal ter jo spominjal, in se njej molil, njemu tud pomagala ona duši in telesu; kdor jo je pa pozabljoval ali v strahu ali v srami, ali v svojem zagrešenji, ter je ni spomenil, Bog in lepa slava božja njega nepozabila, ampak mu bila naj bolja pomočnica duši in telesu!“

Po tej zdravici pojejo tù in tam sledečo pesmico dva po dva:

Kdor pije vino za slave božje,
Pomozi mu Bog in slava božja!
Pa kaj je lepše od slave božje
In od večere s pravom stečene? (pripravljene).

4. V zdravje domačinovo.

„Zdrav mi bodi brat I.! Pili smo v dobri in bolji čas, in v božjo lepo slavo, zdaj pa bomo pili za zdravje našega brata domačina od tega poštenega doma. Za zdravje njegove poštene glave, njegovih bratov in stričičev, sinov in sinovcov (bratrancov), njegovih unukov in odvetkov, in za zdravje vsakega od njegovega doma, roda in poroda! Za zdravje njegovega kardela širokega in rala globokega! Za zdravje njegovega terdega in visokega slemena, in vsakega rodnega in tečnega semena; kar mu je koli Bog podaril in udelil, to mu tudi ohranil, in k temu pridal, kolikor je volja in milost njegova! Daj mu Bog vse, karkoli on od njega poželel in za kar mu se molil, to mu dodeli, posebno serčno zdravje in junaško zdravje. Kodar koli naš domačin in njegova deca iz doma hodili, povsod se na srečo namerjali! Kjerkoli hodili, hodili po širokem potu in s svetlim obrazom! Med ptujimi brati in v tujih krajih bili štimani in pribrani, od Boga pa pomilovani in dragovani! Naš se brat domačin povsod med ljudmí s svojimi brati hvalil, s sinmi pa hvalil in odmenil, z unuki ponašal in dičil, z odvetki pa nasledniki dičil in kinčil, kakor se diči in kinči Jurjev dan z litsjem in zeleno travo, križev dan pa (aufertni dan) z letom in cvetom in božjim vsakim blagoslovom! Da Bog dá našemu bratu domačinu v vsem srečo dobro, srečno in dobro tečno, polno in bogato, da mu ralo orje v globoko, kardelo pa hodi na široko, da mu je sleme terdo, od zemlje visoko, na zidu čversto in deleč glasno! bilo mu temelito, prej dobe nespremenito; ko bi se pa s časom tud spremenilo, Bog ga spomenil, Bog mu pomagal, in nobeden mu nahuditi ne mogel! Da Bog dá in pa velika milost božja! Kterokoli naš brat seme iz doma iznašal, in čez hišni prag prenašal, ter ga z desno roko mahal, mahal ga na desno, bilo mu srečno, mahal ga na levo, rodilo mu lepo! Gospod mu Bog puščal in ugajal po njem, od neba mu rosilo, ter mu dobro in lepo rodilo! v dno mu se košatilo, v sredi se čverstilo, na verhu klasalo! na gumnu (podu, skednji) mnogo bilo, v hiši pa šparno in tečno, od Boga pa blagoslovljeno! Da Bog daruje, da naš brat domačin v svoji hiši pod hišno streho sabira in dočakuje versnih in izbranih (izvoljenih) ljudí, patrijarhov in škofov, duhovnikov in redovnikov, kume (botre) in prijatlov, dobrih junakov svojih bratov Serbov, nizkih in ubogih, solznih in nevoljnih (žalostnih) in vsakega po lici brata, ki se s križem križa in v Boga veruje, versni in izabrani dohajali na glas in njegovo čast, nizki in ubogi pa na glas in srečni udelek (milošnjo)! Žejnega napojil, gladnega nahranil, golega oblekel in vsakemu dal dober čas

in voljni napitek, to leto kakor mogel, do druzega pa kakor bi sam hotel in mislil! Kdor mu koli iz hiše hodil, lep glas po vsem svetu nosil, kakor nosi bečela po medenem cvetu! Z vsakim se prav ljubil, in bratski objemal! In kaj bi še več želeli? in našemu bratu domačinu in njegovim bratom in deci, rodu in porodu daj Bog lepo in dolgovečno zdravje!" (Konec sledí.)

Novičar iz austrianskih krajev.

Iz zlatnega Praga. Že nekoliko časa je tukaj v poslopju vseučiliščinem „Klementinum" zvanem, odperta velika umetniška izložba. Akoravno se še mnogo slik (podob) pričakuje, vendar že sedaj število umetniških predmetov v izložbi znaša čez 370. — Med zgodovinskimi obrazi, kterih je, žalibog! letos le malo viditi, je jeden, o kterega krasoti in povestniški važnosti se je že mnogo v novínah skoro cele Europe pisalo. Ta pravična hvala pa nam mora toliko mileja biti, ker gré mojstru slovanskemu. Posebno je predmet tega slikarskega dela, ne manj pa izverstno zares umetniško razvedenje tega predmeta velike hvale vredno. Mislimo sliko „Lomnicky" od Jaroslava Čermaka, kteri si je za svoje delo izvolil nekdanjega dvorskega pesnika českih kraljev, kteri je pa zavoljo svojih satiričnih pesem od dvora kraljevega pregnan, na beraško palico prišel in na pražkem mostu za božjo voljo milo prepeval osodo svojo, da bi mu se ljudi smilovali in kak krajcarček za življenje prikazali. V tem položaju ga je tudi naslikal kist Čermakov. Slavni slikar češki je učenec belgijskega slikara Gallait-u v Parizu, kjer je več let svoji umetnosti živel. — Še druga slika, od Engerta v Rimu: „Zajeti obitelji kralja Manfreda" je prekrasna; še tretja: obraz Jana Lucemburskega, kako svojega sina Vaclava (Karla IV.) v ječo deva, od českega slikara Javoreka je tudi vse hvale vredna. Zorislav.

Iz Gorenskega se piše „Danici", da je gosp. Klemens Janša po dolgem bolehanji 22. dan p. m. na Dovjem za pljučno jetiko umerl. Bil je rajnki dobra duša, mil pastir veselega serca in zraven pa velik prijatel rastlinoznanstva, ki ga je gnalo že kot učenca po hribih in dolínah iskat cvetlic, — al za slabe njegove pljuča ni bil veliki trud, s kterim je sledil po rastlinah, sercu njegovemu tako priljubljenih. Zaspal je v Gospodu še le 29 let star. Tudi „Novíce" na njegovo gomilo položijo cvetlico serčnega spomina. Bodi mu zemljica lahka!

Iz Ljubljane. Le en glas je, da naj imenitniši vojskovod Austrije, preslavni maršal Radečki je v domačem življenju neizrečeno prijazen in ljubeznjiv in tako dobrega serca, da med velikimi gospodi mu jih je le malo enacih. To je lepo spet pokazal, ko je bil unidan v Ljubljani, kjer je na poti iz Dunaja na Laško čez noč ostal na svojem gradu. Sprehajočemu se po bližnjem gaju se mu poklone gosp. Kalman, kteremu je oskerbništvo Radeckovega grada izročeno. Komaj ga maršal zagleda, ga že pokliče: „kje ste Kalman, da Vas ni nič k meni?" Gospod Kalman se spodobno izgovarja, da se ni smel prederzniti berž pervi hip nadležen biti. V tem pa seže slavni starček v žep in mu stisne nekaj v papir zavitega v roko rekoč: „vzemite to stvarico, ki sem Vam jo iz Dunaja za štruco prinesel v spomin — starega Radeckega". Vsak zapopade lahko, kako ginjen je bil gosp. Kalman od teh serčnih besed, s kterimi je nepričakovano darílo prejel, ki bo njemu in njegovi rodovini vedno predrag, nepozabljiv spominek! Darílo pa je bilo prelepa dragocena sreberno-zlata tabačnica, napolnjena s svitlimi Napoleondori.

Novičar iz mnogih krajev.

Enake svetinje, kakoršne so tiste, ki so bile na Dunaji v spomin cesarjevega zaročenja iz srebra po 2 in 1 fl. kovane, so se kovale tudi iz zlata za cesarjevo rodovino in za goste, ki so bili povabljeni k ti slovesnosti. — C. k. ministerstvo notranjih oprav je po ukazu od 15. aprila političnim gosposkam vodíla predpisalo, kako se imajo ravnati, ako se pri prepisih kakega zemljiša izvé, da lastnik prodanega zemljiša ni imel pravíce, ga na kose razdeliti in razkošenega prodati; v tacih okoljšinah morata prodajavec in kupec v 3 mescih pismeno ali pa z besedo pri protokolu prošnjo vložiti za tako dovoljenje, ker vlada ne more pripušati, da so zemljiša na sila majhne kose zdrobé, na kterih nobena družina pošteno živeti ne more. — Vradni dunajski časnik naznanja, da so Njih veličanstvo po sklepu od 3. sušca razun tistih 50 milionov, ki so se imeli v našem cesarstvu najeti in so se že najeli, se ima še v ptujih deželah najeti 35 milionov v srebru, kteri zajém je c. k. dnarstveno ministerstvo izročilo M. A. Rothšildu in njegovim sinom v Frankfurtu. Natanjčniše določila se bojo pozneje na znanje dale. — Iz rusovsko-turške vojske ni nič posebnega novega. Silistria je še zmiraj v rokah Turkov. Rusi so malo Valahijo zapustili in se uterdujejo poleg reke Alute, kjer so nek velik most in nektere magacine na desnem bregu sožgali, ter se na uni strani reke ustavili. Na ukaz vojskovodja Paskieviča je bilo stanovnikom male Valahije na znanje dano, da je rusovska armada sicer zapustila iz vojskinih vzrokov malo Valahijo, da pa ne bo zapustila vélike Valahije, in da pride spet v Krajovo nazaj ter bo vsakega ostro pokorila, ki bi med tem utegnil potegniti s Turkom. Edina večja bitva je bila poslednji čas pri Turnu, kjer je hotel en oddelk Turkov čez Donavo planiti; pa Rusi so jih nazaj zadervili, da jih je dokaj v Donavi utonilo. — Francozki poročnik Baraguey se je zavolj Grekov katoljške vere, kterih iz Turškega ni izpoditi pripustil, s pervim turškim ministrom tako sperl, da je že hotel Carigrad zapustiti; nazadnje se je ta razpor vendar spet poravnal, ali že je cesar Napoleon poročnika domú poklical, kjer mu je drugo službo določil; namestnik njegov pa še ni znan. Princ Napoleon je že došel v Carigrad. — Sedaj nabirajo v Carigradu dve kardeli Poljcov, ki so začasno določeni v Šumlo. — Dan patrona Černogore (5. maja), ki je bil določen za vzdigo zoper Turke, je mirno pretekel; okoli Cetinja stojí 8000 bojnikov, ki čakajo klica na vojsko. Da bi bila že anstrianska armada Černogoro obsedla, kakor se je bralo v nekterih časnikih, ni res. — Serbija je po naj novejšem ukazu razdeljena v 5 vojnih kotarov; za vsaki kotar je izvoljen en vojvoda, vsim pa zapoveduje slavni general Kničanin; tudi je povelje došlo vsakemu, ki ima 2 konja, da enega pripravljenega ima za mogoče potrebe. — Sebastopola angleško-francoske barke še niso začele bombardirati, kakor so se namenile. — Vojskovodja gerških vstajnikov general Tzavellas se je izdajavca Gerkov skazal.

Stan kursa na Dunaji 11. maja 1854.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	86 1/8	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	85 1/2 fl.
	4 1/2 „	76 3/4	„	Windišgrac. „ „ 20 „	29 3/4 „
	4 „	69 3/4	„	Waldštein. „ „ 20 „	29 3/4 „
	3 „	56 1/2	„	Keglevičeve „ „ 10 „	10 1/2 „
	2 1/2 „	43 1/4	„	Cesarski cekini	6 fl. 21
Oblig. 5% od leta 1851 B		105	„	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 48
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		84 1/2	„	Suverendor	18 fl. 20
Zajemi od leta 1834 . .		230 1/2	„	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839 . .		123 1/2	„	na 100 fl.	36 fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 10. maja 1854: **15. 60. 76. 13. 33.**

Prihodnje srečkanje v Terstu bo 20. maja 1854.

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*